

Niet alles kan overal: wat wel kan!

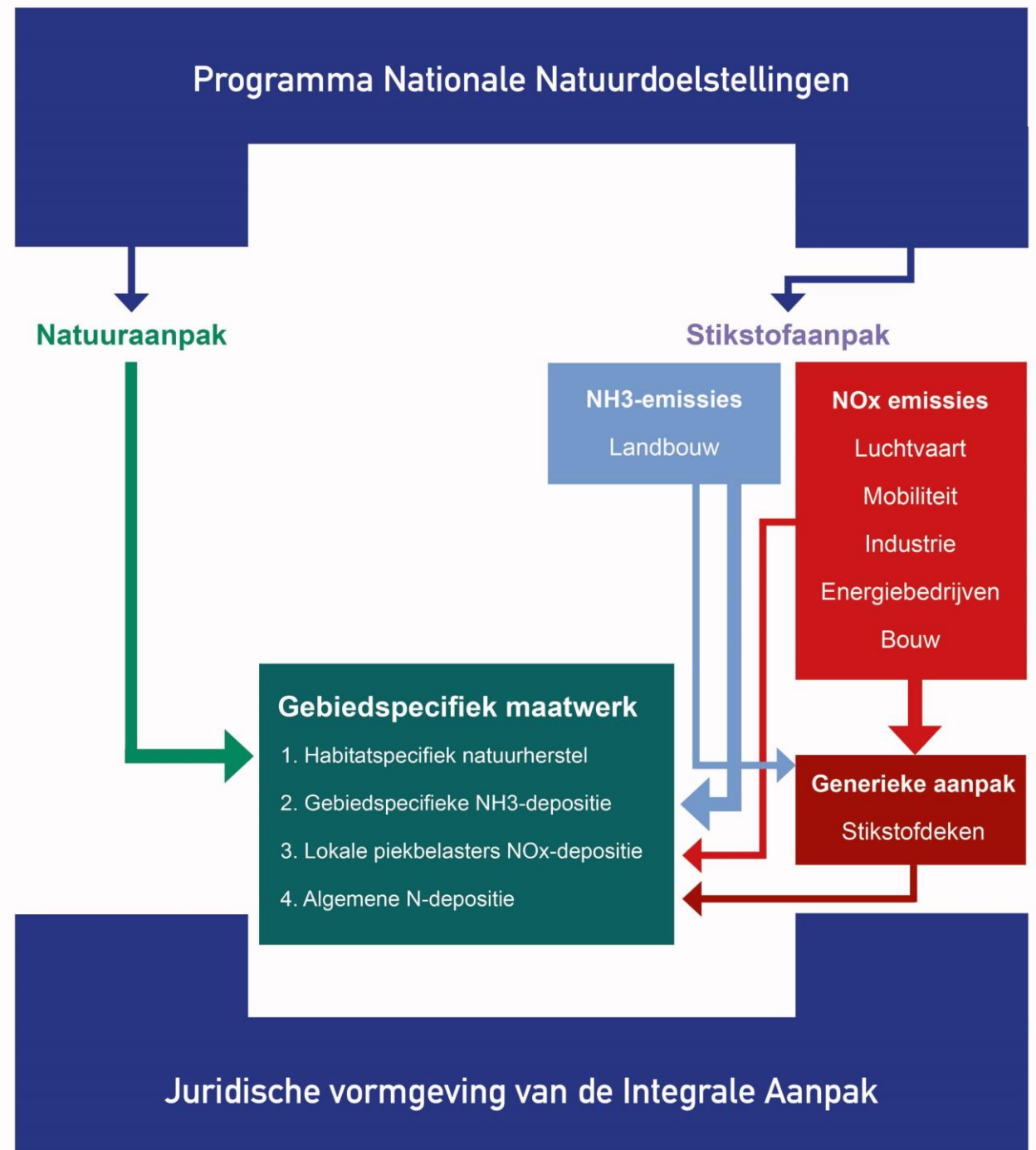
Kaders voor een landbouwtransitie
vanuit een stikstof perspectief

Martin Scholten





Samenhangende aanpak





Take Home's

- Natuurherstel vereist ambitieuze doelstelling
- Resultaatverplichting juridisch borgen
- Synergie natuur en landbouw
- Balans natuur en economische ontwikkeling duurzaam herstellen

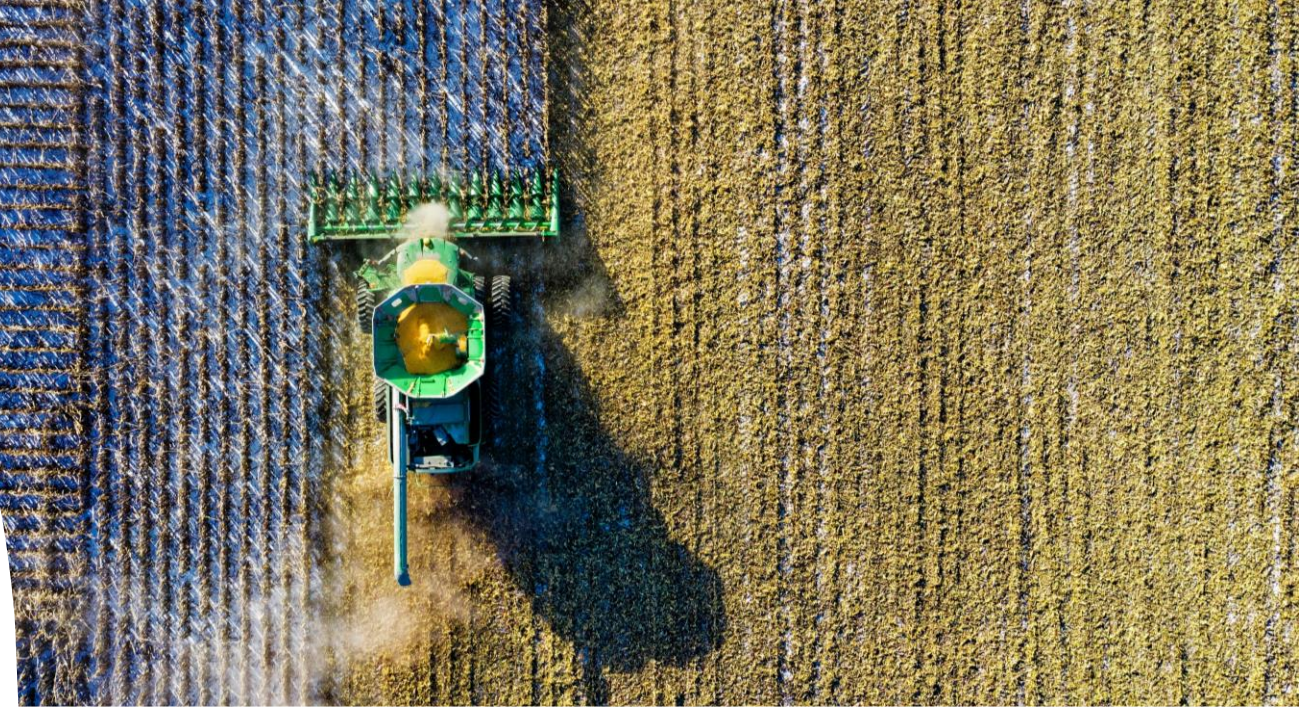


De weg naar emissiearme landbouw (ammoniak)

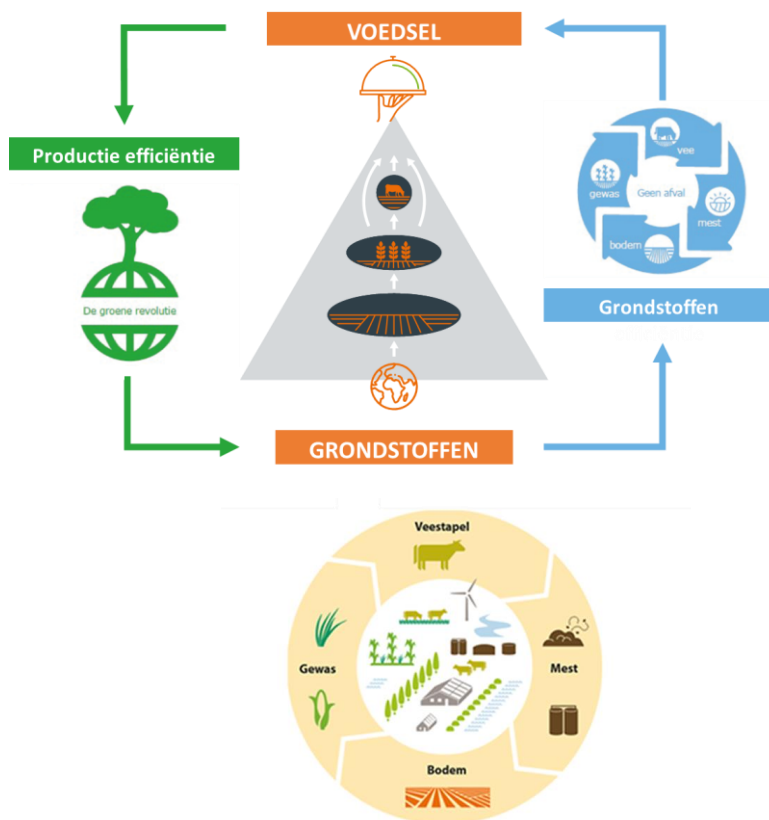
5 M's oplossingsrichtingen

- Mineralen in balans
- Moderniseren mestbeleid
- Maatwerk in ruimtelijke inrichting
- Minimaliseren lokale natuurbelasting
- Meten is beter weten

Afrekenbare StoffenBalans



De essentie van kringlooplandbouw



- ✓ Betere benutting van circulaire grondstoffen (bemesting, diervoer)
- ✓ Productie van die circulaire grondstoffen uit reststromen
- ✓ Beperking van verliezen (emissies)
- ✓ Verbonden met de omgeving (aangepast)
- ✓ Gezond en goed voor mens, dier en milieu
- ✓ Verdienstelijk perspectief

**Kringlopen:
zo dichtbij als mogelijk,
zo ver weg als nodig**

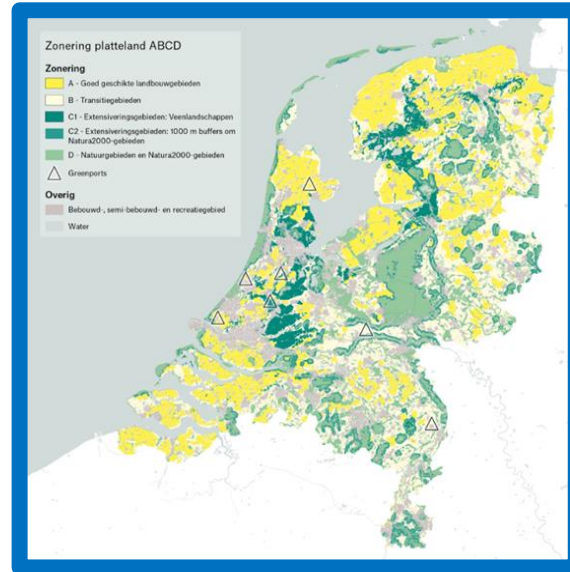


Gebiedsgericht maatwerk met perspectief

Ecologisch kwaliteitsbeeld
LANDSCHAP



**Inkleuren
met beperkingen**



Economisch kwaliteitsbeeld
LANDBOUW



**Invullen
met perspectieven**



Zone A: Goed geschikte landbouwgebieden ($\approx 25\%$)

Zone B: Gebieden waar de omstandigheden voor landbouw beperkend zijn ($\approx 25\%$)

Zone C: Gebieden waar ook beperkingen gelden vanwege grote nationale opgaven ($\approx 10\%$)

Zone D: Waardevolle en verbonden natuurgebieden ($\approx 10\%$)

Dezelfde boodschap, de keerzijde beschouwd

WAT KAN (WAAR) WEL: PASSENDE PERSPECTIEVEN ONTWIKKELEN



Vooruitzichten op een
waardevolle toekomst



VERTROUWEN



ONRUST



NIET ALLES KAN OVERAL: AANPASSEN AAN OPGAVEN

Wat wel kan

Uit de impasse en een aanzet voor perspectief



Gebiedsgedreven maatwerk met perspectief voor natuur én landbouw

10 Factoren die bepalend zijn voor een succesvolle oplossing

- **Perspectief:** Niet alles kan overal, wat kan waar juist wel?
- **Integraal:** Het is meer dan landbouw-stikstof-natuur
- **Maatwerk:** Het is niet alleen het voer en de vloer, maar bovenal de boer
- **Meetwerk:** Al doende leren op weg naar maatwerk
- **Beoordelingskader:** Van generieke aannames naar specifieke prestaties
- **Mest en bemesting:** De sleutelfactor
- **Verdienstelijk:** Gedifferentieerd omschakelen met kringlooplandbouw
- **Keten:** Toeleveranciers en afnemers zetten de toon
- **Lastenvrij:** Om te kunnen omschakelen en doorschakelen
- **Ondersteuning:** Gebiedsgerichte omschakelingsprogramma's



Wat wel kan

Uit de impasse en een aanzet voor perspectief

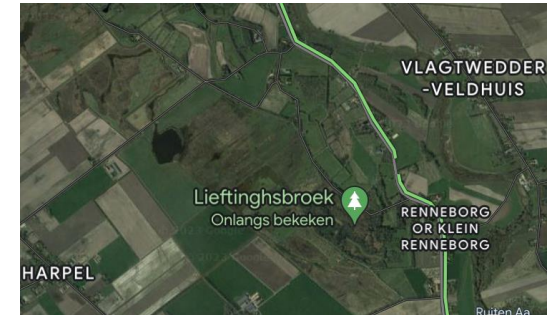
Herstel van vertrouwen, met een betere stikstofaanpak, gericht op realisatie van perspectief (voor natuur, landbouw, economie, samenleving), in gebiedsprocessen met een rechtvaardige transitie:

1. Korte termijn aanpak
2. Het verdienstelijk perspectief
3. Gebiedsgerichte transitie

In de praktijk: Maatwerk met Meetwerk



- Beter en voortschrijdend inzicht krijgen in de stikstof belasting in het gebied, in relatie tot lokale bronnen en gevolgen voor doelen in natuurontwikkeling
- Om met doelgericht en doeltreffend maatwerk de kwaliteit van de leefomgeving met perspectieven voor natuur én landbouw (waardevol en verbonden) effectief te kunnen verbeteren
- In een gezamenlijke aanpak, waarvan we het succes (de effectiviteit) op de voet volgen (monitoren) en waar nodig bijstellen.



De essentie is Maatwerk

- Generieke aanpak met lokale kennis gebiedspecifiek maken, met maatwerk dat meer effectief is en daarom op meer draagvlak kan rekenen.
- In een gezamenlijke aanpak met gebundelde denkkraft binnen een gebied



Met behulp van Meetwerk

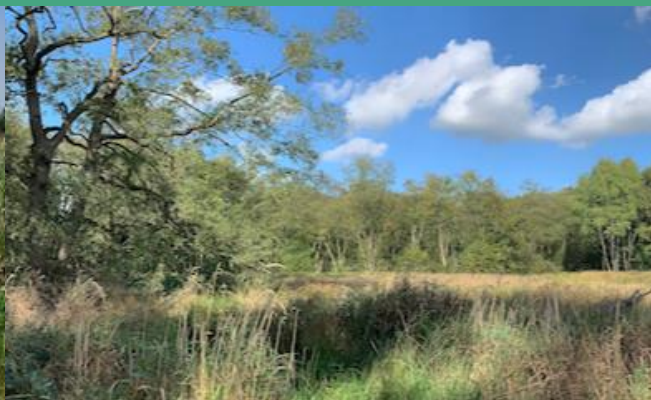
- Beter en voortschrijdend inzicht krijgen in de stikstof belasting in het gebied, in relatie tot lokale bronnen en natuurontwikkeling
- Om met doelgericht en doeltreffend maatwerk de kwaliteit van de leefomgeving met perspectieven voor natuur én landbouw effectief te kunnen verbeteren
- In een gezamenlijke aanpak, waarvan we het succes op de voet volgen en bijstellen.



Het gaat primair om te leren van real-time waarnemingen van de momenten (waar en wanneer) waarop sprake is van incidenteel afwijkend hogere stikstofbelasting dan gemiddeld (regulier).

Binnen een integrale benadering:
Naast duiden stikstofdynamiek, ook aandacht voor:

- Landbouw
- Natuur
- Water
- Bodem



imagro

NIEUWE PERSPECTIEVEN
VOOR AGRIFOOD & LEEFOMGEVING



Prolander

Metingen en Meetpartners

Meetnet: Google Earth



Environmental Sensing



UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM



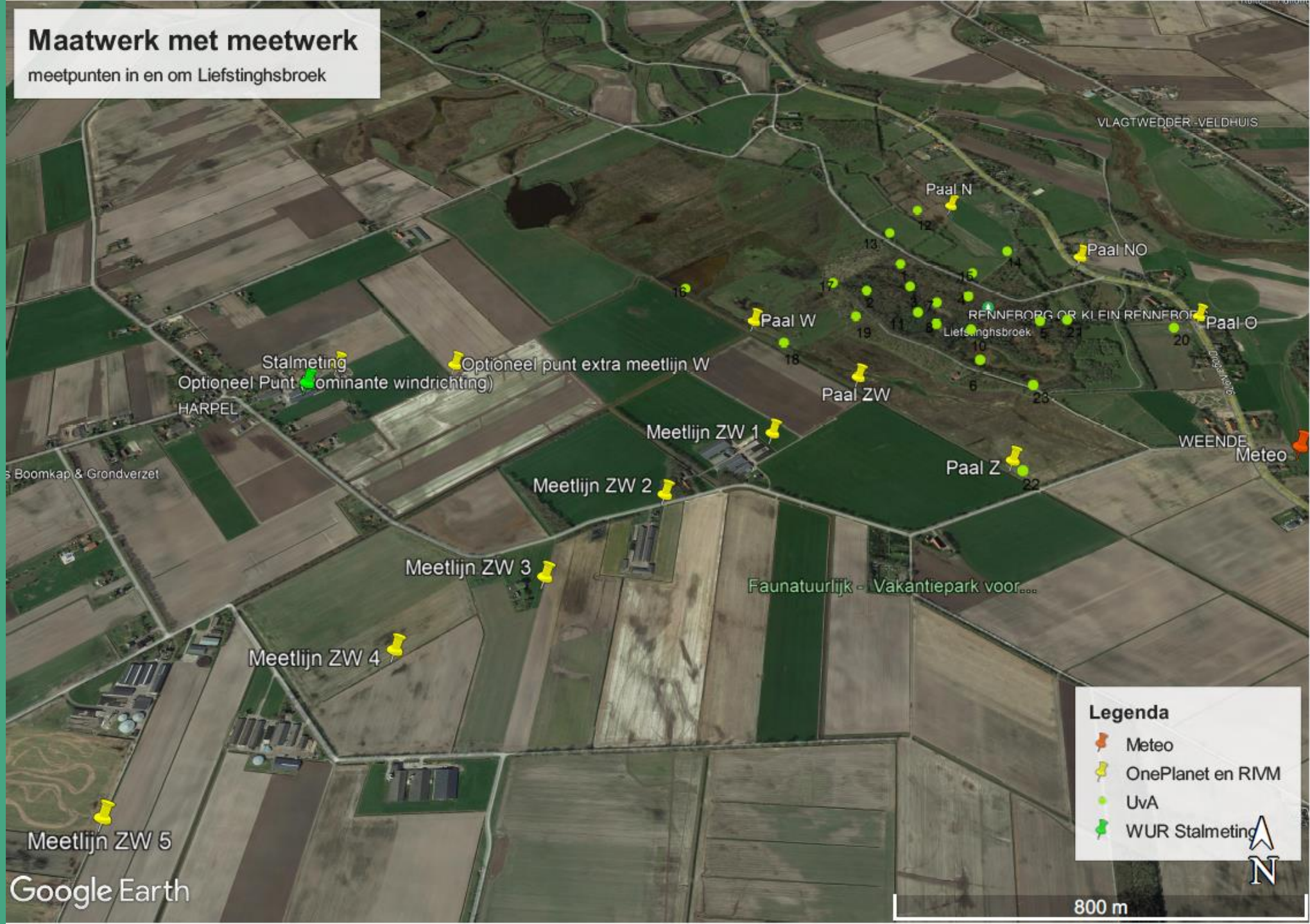
NIEUWE PERSPECTIEVEN VOOR AGRIFOOD & LEEFOMGEVING



Prolander

Meetnet

Maatwerk met meetwerk
meetpunten in en om Liefstingsbroek



Data: van signalen naar informatie naar inzicht



Registratie landbouwwerkzaamheden

Waar was wanneer een activiteit :

- Op grasland: weiden, drijfmest, vaste mest, kunstmest
- Op bouwland: drijfmest, vaste mest, kunstmest, drijfmest korst voor suikerbieten
- In de stal: mixen, uitmesten, groepswisseling, storing van mestschuif / schuim op mest / luchtwasser

Registratieformulier Activiteiten

Welkom bij de Meetpilot Liefstingsbroek. Registreer met dit formulier uw landbouwkundige activiteiten.

Registreer 1 perceel of locatie per keer.
Als u klaar bent met invoeren drukt u op verzenden onderaan het formulier.

Geef als eerste aan waar de activiteit plaatsvindt.
Klik op de kaart én klik daarna een perceel of een andere locatie aan. Er verschijnt een blauwe pijl op de kaart.*



Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, Kadaster (BAG) Powered by Esri

Breedtegraad: Lengtegraad:



imagro

NIEUWE PERSPECTIEVEN
VOOR AGRIFOOD & LEEFOMGEVING



Prolander

Maar ook een integrale natuurbeoordeling

- Lokale natuurwaarnemingen
- Lokale water huishouding en kwaliteit
- Lokale bodemkwaliteit



imagro

NIEUWE PERSPECTIEVEN
VOOR AGRIFOOD & LEEFOMGEVING



Prolander

Oerbos!

Liefstinghsbroek
natuurlijk 



met blauwgraslandje

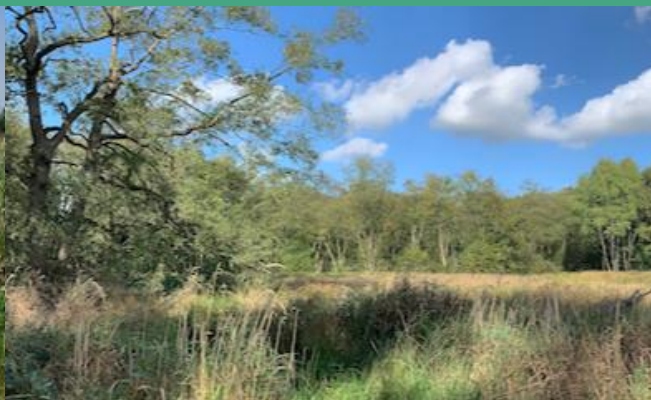


Liefstinghsbroek
natuurlijk 



METEN IS BETER WETEN !!!!

OM VERSTANDIGE
DINGEN TE DOEN



imagro

NIEUWE PERSPECTIEVEN
VOOR AGRIFOOD & LEEFOMGEVING



Prolander